

ચહાદેવીનું ચારિત્ર

યાને

કેશનનો ફારસ

રચી ડાવાવી પ્રાસદ કરનાર,
બ્રહ્મભટ્ટ ગંભીરદાસ કરશનદાસ ભગત.

કે મુરમપુર વાસણશે મુ. મવાડ.
સાખી—ચદ પીવાના જોટલું, ધર્માદામાં ધનુ;
અપંગને ને આપશે, જમડે થાશે પુન્ય.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત. ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૬

સને ૧૯૨૦

શ્રી જૈન વિદ્યાવિજય પ્રી-ટીંગ પ્રેસમાં શા. પોપટલાલ
અમથાભાઈએ છાપ્યું કે. રોચીરાડ-અમદાવાદ.

દીંમત રૂ. ૦-૨-૦

૨૨૨૨

ગુજરાત ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ

અહાદેવીનું ચરિત્ર

યાને

કેશનનો ફારસ.

કબ્વાલી—ગઝલ ૧ લી.

જનમ તેં ચીનમાં લાધો, કે તારો સંગ ત્યાં કીધો;
ભરી ખાલો પ્રીત્યે પીધો, હવે તું હિંદમાંથી જા.
કમ તાકાત તેં કીધા કે દરશન તેં હવે દીધા;
કંઈકના જીવ તે લીધાં, હવે તો હિંદમાંથી જા.
પ્રભાતે ખાળકો જાગે, ચહા દેવી તને માગે;
ભારતવાસી પગે લાગે, હવે તું હિંદમાંથી જા,
ન્યારથી દેશમાં આવી, હામો વૈલ ગ્યા ફારી;
અમારાં કાંઈ ખુલ્યાં ભાવી, હવે તું હિંદમાંથી જા.
નથી થી દૂધ તો મળતું, ખધું હોટેલમાં ખળતું;
અહિંથી રાંડ તો ટળ તું, હવે તો હિંદમાંથી જા.
ધર્મમાં પાછ ના આલે, હોટેલમાં હોંસથી મ્હાલે;
એકા ચમચા મોમાં ધાલે, હવે તું હિંદમાંથી જા.
અહારે વરણને માટે, એકા સૌ કોપ તો ચાટે;
તમારું મોઢું કેમ ફાટે; હવે તું હિંદમાંથી જા.
કપાળે તો કરે ટીલાં, કંઈક તો લાલ ને પીળાં;

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૧-૧૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૨૧૨૧૮૫૧૩ મરિખ

વિષય દ : ૧

ચહા વિશુ મુખ છે ઢીલાં, અરે તું હિંદમાંથી જ.
 ગુમાની ઉચના ખેટા, જ્યાં હોટેલમાં પેડા;
 ખાય છે અન્ન તો એકા, હવે તું હિંદમાંથી જ.
 ચહા હોટેલમાં આવી, દવાખાનાં ખાવા સંગે લાવી:
 કુટી ગયાં હિંદનાં ભાવી. હવે તું હિંદમાંથી જ,
 ચહાનો સંગ મુકા દઇ, જેસો સૌ કા પ્રતિજ્ઞા લઇ:
 કવિતા તો રહે ગાઇ, હવે તું હિંદમાંથી જ.

કુવાલી-ગઝલ ૨ છ.

પુંડીને ચાહ તો પીતા, બજારે બાંકડે બેસી;
 અરે! એ ચાહ દેવીથી, મચ્યા છે લાખમાં એંસી.
 અજબ એ ચાહ દેવીને, પીતામાં ટેસ તો આવે:
 ચપણીવાં ચાટતાં મોઢિ, જરાએ લાજ તો નાવે.
 જગ-નાથ ધામના જેવું, અરે હોટેલમાં એવું;
 ક્યાં છે એક આરે તો, પડે ના કાછને કહેવું.
 શ્રીમંતો ને ગરીબો તો, સર્વ તો ચાહને ચ્હાતા;
 વહેલા ચ્હાલથી મળતા, કટોરો ચાહનો પીતા.
 અરે એ ચાહ દેવીજી, તમારા ભાવિ તો ભક્તો:
 અહા હી સર્વની તો, પધારો આપને ગાખે.
 ઝપાટાખંધથી જાળે ન જોશો પુંક તો વાળી;
 અરે આ હિંદ બાળકનાં, મુક્યાં છે દાળજી બાળી.
 તમોને ચાહ દેવીજી, દેખીને વેર આવે છે:
 તમારા દેખતાં દર્શન, ધર્મ ને ધન જાવે છે.
 ચયું પોગળ ઉઘાડું તો, તમારું આજથી ચોકખું;
 વસ્યાં જઇ જગરે જોને, રહ્યું એક દેહનું બોખું.

ધણી ગંભીરને ચિંતા,, તમારી ચાહદેવીજ;
પધારો આપના ધામે, કરી ગુજરાતને ઘેલી.

કવ્વાલી-ગઝલ ૩જી.-ચહાદેવીના ચમત્કાર વિષે.

પ્રતાપી ચાહદેવીજ, તમારી મહેર જ્યાં સાચી;
માંદા થઈને મરે વહેલાં, વળે ના પાલખી પાછી.
ચમત્કાર ચાહ દેવોનો. ઉઘાડો તો અમે જોયો;
કર્યો જ્યાં સંગ તો એનો, ઝપાટે દેહ તો ખાચો.
અરે ઓ ચાહદેવીજ, પુજારીને પુરા કાધા;
પડજા જાહેર તો દીધા, પ્યાલા જોડને પીધા.
તમારા દાસીઓ ખીડી. સીંગરેટો વળી જોળા;
ખરાખર સંગ જ્યાં કાધો, ન ભાળે આવતી હોળી.
તમારા કાટલી ડેરા, અરે આજે પડી ખાલી;
ઉછળતાં નીચેથી લિયે, અરેરે ક્યાં ગયા ચાલી,
અરે ઓ ચાહદેવીજ સદા સરાવશું તમને;
ઉજવશું આજથી તમને, ન આવો કેષ દા સ્વપ્ને.
તમારા પિંડ વેરોશું લઈ સોના તણો વાળો;
ગયાજી શ્રાદ્ધ તો કશું, ફરીને હિંદ ના ભાળો.
ખરે ગંભીર તો કહે છે, અમારી અરજ તો છે;
પ્રતિજ્ઞા ચાહના લેવી, સુધારો તો તમારો એછે.

કવ્વાલી-ગઝલ ૪ થી.-ચહાદેવીના ચિકિત્સા વિષે.

ડખલ શીંગલ રપેશ્વલ તો, મંગાવે ઓડરો આપી;
ડખલ ચારજ ચડાવીને, મુકે છે નક્કલો છાપી.

અલે હોય બીલ કે કાળી, ભરો લાવે કરી ભાણી;
 શરારી એમની જીવે, મુકાવે તુરત તો નાણી.
 હોટલો તો-તણા પાપે, દવાશાળા ધણી ખોલી;
 ગયું ગૌરવ સાતિનું, એકા છો ધર્મને બોળી.
 પ્રતિજ્ઞા પ્રેમથી પાળો, શોખીલા મનને વાળો;
 ક્યો છે ફર તો દાળો, અરે આ-ચાહે તો આવી.
 શીંગારો હવે લોડો, અમુલ સ્વાસા તમે તોડો;
 ન એસી મોટરે દોડો, ફર્યા છો ફેશને મોહી.
 અલકતી મોટરો ધુણી, મગજને માંદગી લાવે;
 શમ્ભુ આ સત્યના મુણી, શિખામણ ચિત્તમાં આવે.
 અચે પૈસા ને આયુષ તો, ધર્મની લાગણી ધારો;
 વસે આચારમાં લક્ષ્મી, ભવિષ્યનો ભાષ્ટ વરતારો.
 મનુષ્યનો દેહ તો નહોટો, ક્યો હિપયોગ તો ખોટો;
 પડ્યો આચારનો ટોટો, હવે તો એ મુધારોને.
 જીવોને જૈન અંધુઓ, આઠા ઉપકારને માટે:
 લીધો છે ટેક શીર સાટે, મુકી હોટેલની વાટે.
 પીવો ન ચાહ ખાણું તો, પ્રતિજ્ઞા દ્રઢ તો કીધી;
 સાખાશી જગતમાં લીધી, ખરેખર ખંતથી આજે.
 ખરી ગંભીરની વાણી, લેજો આ લક્ષમાં જાણી;
 ઉત્તમ આચારને પાળો, સુધારો તો તમારો છે.

કવ્વાલી-ગઝલ ૫ મી.-ચાહદેવીને ચાખૂક.

મુરખી મહાત્મા ગાંધી, અનસુયા બહેન તો કહે છે;
 સુધારો ભાષણો સુણતાં, તમારો ધર્મ તો એ છે.

કદિ ના હોટલે જીવું, ન ખાણું વીશીએ ખાવું;
 વટલવું ચાહથી ચહાવું, ઉઘાડો દાખલો એ છે.
 ધર્મને ધોષ પીનારા, ખોટા એ ખર્ચ કરનારા;
 હોટલે જીવ હત્યારા, બેશરમા લાજ તો મૂકી;
 અરે એ દિંદના બંદા, બની બેઠા તમે અંધા.
 કરો છો નીચના ધંધા, હમેશાં હોટલે જીવું;
 મુવાલી માંવરો પાડ્યો, પડ્યા રહો રાતને દહાડો;
 વાળ્યો છે આંક તો આડો, હવે તો એ સુધારોને.
 ધર્મને અંગની કીમત, લુટીછે હોટલે લીમત;
 ખોટા ખાણે બન્યા ખોખુ, બધી વાતે કરયું ચોખું
 લાજ ને હોટલો આવી, ટળે ના કાષ્ઠથી ટાળી;
 વટલવું દામ આપીને, શ્કરી કડકતો પ્યાલી.
 ખરાખર ટેક તો લેવો, ચાહનો કોપ ના પીવો;
 મળે ખુબ લાજ લક્ષ્મીનો, અચળ આયુષ્યથી જીવો.
 છોડી દો ચાહ પીવાની, ઘણી ગંભીરની મરજ;
 ડૂંધું આપને અરજ, વીવેકી વાત લ્યો સમજ.

મઝલ કવાલી ૬ ઠી.—ચહાદેવીના ચાખખા વીરો.

અરે એ ચાહદેવીજી, તમારાં નામ છે ઝાઝાં;
 શીલોની ને ગુલાબી તો, ભરી જુદી થયાં તાજાં.
 નસે દીસા દુકનોમાં, પડીકાં આપનાં પીળાં;
 લણું ન દામ તો દાલો, બધે ભરપુરતો ખીલ્યાં.
 તમારી મોહની જખરી, ફેલાણી વાસના સઘળાં;
 તમારી ફેફ્ફે નખળા, ઉતરતાં ચીથરાં ફાડે.

તમારા આસનો હેઠે, સદા તો લાગતી શબડી;
 તમારો મંગળ ત્યાં કીધો, ખડ્ગની છુધી તો ખમડી;
 કરી કીરપા તમે જાણી, થયું ત્યાં લોહીનું પાણી.
 તમારો આશરો લીધો, તેને તો શેરડો સીધો;
 દીધી આશીશ તમે જોને, વળ્યો ન વળકો એને.
 ખમ્મને ખેન તો ચાર્તા, સપાટે સ્વર્ગમાં જાયે;
 તમારી જોડનું ખાણું, ઉચેથી આવતું બાણું.
 દરથું ખડુ હોટલે નાણું, ગંભીરે જોડીઉં ગાણું.

ગઝલ કવાલી ૭ મી.

દવે નાંખી અમી જાંટા, પધારો હીંદથી આઘાં;
 તમારી તો લલામનાં, રથજે રથજ વાગીઆં વાગાં.
 ખતાવા તો ખનાવી છે, કવાલી આપની દેવી.
 જાહો જલાલી તો, તમારી જકતમાં એવી;
 તમારો ચાહદેવીજી, ઝપાટે જકતમાં જખરો.
 બનીચારી વળી વેસ્યા, પડાવ્યો મા'વરો અવજો:

ચાહદેવીનાં લગન.

ન છોડો જગતાં ઉઘે, તમારાં ચાહનાં સ્વપ્નાં;
 રટન દીન રાત તો ચાતુ, તમારું ધડીને મીનટે.
 સહિ સંભારતા તમને, અરે ઓ ચાહદેવીજી;
 બ્યસન છે સાતથી વાકેફ, તાલીમ તેમની લેવી.
 જુગારી ચોર લુચ્ચાઓ, તમારા કંથડા એતો;
 કરથું છે પરણતાં સાહુ, તમારે કંથડુ નાતુ.

ગુલામો છો તમે મારા, કરીછે સત્યથી સરતો;
 પનોતાં પાવલાં તારાં, અરે ગુજરાતમાં ફરતાં.
 અરે કંગાડ તોં કીધા, ભુંડી તે ભાયડા તાના;
 નીચાસા નાંખના ઉંડા, અરે બેલાન તોં કીધા.
 જુવે જ્યાં મુખકું તાર, સચેતન દેહથી ચાતા;
 ગયાં જ્યાં આપ પીયરીએ, પડ્યા પથારીએ માંદા.
 પુરોહીત ચાલદેવીના, ખનાવી ઉપમા એવી;
 લક્ષાધી તો ખનાવ્યા તોં, અરે શાખાસ છે દેવી.
 ભલુ કર વામની ભુંડી, ચાલ્યાઓ લુંકડી લુંડી;
 ન જાનું હેઠલે ગભીર, ગમાવા ગાંઠથી મુંડી.

ફેશનખાડનાં વખાણુ વિષે.

(શંકર વસે દેલાસમાં-એ રાહ)

ફેશને આવીને ફસાવીયા, હેમી લીધો દિંદુસ્તાનરે--
 કીરપા કરી છે ચાહને બીટીએ.
 ક્યાં સોને શુક્તતાનરે. ફેશને આવીને ફસાવીયા--ટેક.
 ત્રોશીંગ ટેલર જોપમરિ; ઝાઝી જાત તો કમાઈ રે;
 આઠ આનાનરે લુગડુ, આર આનાનરી શીલાઈરે-ફેશને૦ ટેક.
 વણ પટાને ઝીલું ઝળઝતુરે; આરપાર તો જણાયરે;
 વધે પોઝીશન ધોળું પહેરતાં; આતે ચાલ શો કહેવાયરે-ફેશને૦
 દોલત લુંટાય બહુ દેશનરે; બહુ જાય છે વિદેશરે;
 સ્વદેશી માલ સદા પહેરવો; રાખો સત્યાગ્રહ ટેકરે-ફેશને૦
 સોડા હંઝર લિંબુ આટલીરે; જોળી પાનમાં જીનતાનરે;
 બરફ ફોડાવે નાંખી આટલી આવે એમનું ઉલસણુરે-ફેશને૦

હાંધીમાં નથી ઘેંસ ઓરવારે, પણ પડ્યો ચહાનો સ્વાદરે;
 દેખાદેખી લીખ માગતા, લેખ મીસ્ટરોના વાદ રે—ફેશને
 ચાર આનાની ચાલ ને ખીડીઓરે; પાંચ આનાનાં પાનરે;
 ઘંટી ચોટ થેર ઊઠરા, નવી આવાને ધાન્યરે—ફેશને
 મીસ્ટ સીગારેટ કુંકતારે; રાખી ખોટાં વ્યસનરે;
 થયા અંધાણી થોડી ઉંમરે; વહેલા જવા સ્મશાનરે—ફેશને
 હોટલપતિને શુદ્ધ બાવરીરે; જાણે આચારજી એજરે;
 દર્શન કરોને દીવ્ય દેહનાં; આહા રાં છે તેનાં તેજરે—ફેશને
 પ્યાલો પીધો જે મુખ ફાળીએરે, તેજ માંડ્યો પોતે મુખરે;
 કાવે ન શંકા સુગ ચિત્તમાં, બલે ચોટ્યાં હોય ધુંકરે—ફેશને
 જેમ જગજાય ધામમરે, નવી ન્યાતોતો ભેદરે;
 એવું હોટલ ભાઈ હાંલ છે, નાંદ શાય વણા એદરે—ફેશને
 પીઓ ખેસીને એક ખાંકરે, રૂડી લડાયતા વાતરે;
 એક ખીસકુટ લેખ ગોળતા, ચાહને ગસચાનો સ્વાદરે—ફેશને
 સદા જીજીરણ આફરેરે વળી ચાલુ રહે ચૂંકરે;
 અદેક લેતા ચાહને ઘુટરો, વળી ઉગર ખાડી પુંકરે—ફેશને
 રમણ ને ખમણ દોડગારે, ખાસુદીને દુધપાકરે;
 લજ્યાં પતરવેલી આપનાં, ગાંધી બરાકાતું શાકરે—ફેશને
 એંદાં વાસી તો આરોગતારે, વળી કેવડનો ટેસરે;
 આઈસ ઓઈરેધી આવતા, લાગ્યો લહેજતનો લેશરે—ફેશને
 હોટલ મંદીરસમાં જાણુજોરે, જાણે દી'માં દશ વારરે;
 તેથી થશે વિરા આપણો, મહા પાપથી ઓધારરે—ફેશને
 ચાહ સ્વર્ગચક્રી ઉતરીરે, જાણે ગંગાજીનું તીરરે;
 પીઓ તેને ઓ ખારા પ્રેમથી, ઝટ જવા પેલે તીરરે—ફેશને

ચાહ પીઓને પીઓ બીડીઓરે, ભરી પુરેપુરાં પેટરે;
 અવસર કરીને આવો નહિં મળે, મુણે શાણા સૌ શેઠરે-ફેશને.
 પૈસો અકેક જો એને દીઓરે, તો દેશે ચરણામૃત શુદ્ધરે;
 ગરમ પાણીને ખાંડ ચમચો, ઉપર પાડે ટીપું દુધરે-ફેશને.
 રોજ રહે છે હતું કળજીરે, જોવું જોષલરનું મુંખરે;
 ક્ષણમાંહે ક્ષય રોગ થાય છે. મરતાં આવે નહિં દુઃખરે-ફેશને.
 ખોટી ન થાય ઝાઝાં ખોરતારે, જન ડાધુ તે ઠામરે;
 વહેલાં આવે છે વળી તેડવા, પ્યારા પ્રજાનાં વૈમાનરે-ફેશને.
 ખૂટ ઇસ્તેઝીન પહેરતારે, ધરેણાંમાં ધડીયાળરે;
 કુતરાની પેઠે ગળે કાંઠલો, માથે ઉચા નીચા વાળરે-ફેશને.
 ચોળી મટીને થયાં પોલકારે, પહેરે પારસી દરેશરે;
 અસલ ગદ્દ હિંદુસ્તાનથી, વેર આવે ભાળી વેશરે-ફેશને.
 બાવડાં ઉઘાડાં નીત ખોપતારે, અંગ આખું તો દેખાયરે;
 ફેશની ધરેણાં વાપરયાં, જુડાં રસેલાં સોહાયરે-ફેશને.
 છેલ્લી શીખામણુ માનજીરે, કર જોડી લાગુ પાયરે;
 ગુણ ગંભીર શું એ વર્ણવે, ગાણું હોટલનું ગાયરે-ફેશને.
 સસપુર મામ છે સોહામણુરે, મુમનાવાડમાં મુકામરે;
 ૬૯ પ્રતિજ્ઞા લ્યો ચાહની, કંઈ આપને પ્રજામ-ફેશને આવીને.

ચહાનો જીલમ.

(જંગલ વસાવ્યો જોગીએ—એ રામ.)

કેર ક્યો ચાહ તહેં ધણો, કરીઆ સરવેને રાંકળ;
 કાધા અંધાણી સૌ ખાપડાં, વેરણુ તારો એ વાંકળ-કેર ક્યો.
 એન પડે નહિં ચાહ વિના, જ્યારે થયું પ્રભાતળ;

ઉના ઉઘળા બોળતાં, જલે થયો સનેપાતજી-કર કર્યોં
 નાસ્તા ઉત્તમ ઘેર અતિ ધણા, લહુ ભાતના બેસજી;
 પથુ ચાહદેવી તું ચાવળી, તુજ વિષુ આવે ન ટેસજી-કર કર્યોં
 પક્ષી જાતિ જેમ કાગડો, મુકો વિવિધ બોજનજી;
 વિષ્ટા વિષુ એને ના ગમે, બીજે અડે નહિં અન્યજી-કર કર્યોં
 તેમ તમે પથુ કાગ છો, ચાહ છે વિષ્ટાનું મુળજી;
 ચાહ યુથો પીઓ પ્રેમથી, ધિદ્ જીવતર ધુળજી-કર કર્યોં
 ચાહતણા તો મુળમાં, આવે લાડનો વેહેરજી;
 મુત્ર વિષ્ટાથી એ સિંચતાં, તેને પીઓ માની લહેરજી-કર કર્યોં
 માખીઓ ફરે સરવે કામમાં, જટ જખમપર આવેજી;
 ઉત્તમ પદાર્થ મેલીને, હોટલ ચાહ કેમ ભાવેજી.—કર કર્યોં
 નર નર્મલ્ય કર્યા ધણા, કાય ખાંસીના રોગજી;
 દવા દરરોજ રહે ચાલતી, ચાહ તારા એ ભોગજી-કર કર્યોં
 આવે ગમાસાં ઉતરે, ફેફ અંગમાં ન માયજી;
 લાહીનું પાણી થાય રહેજમાં, વહેલો વૈકુંઠ જાયજી-કર કર્યોં
 હોડ દીલો કરી હેડલો, લે છે લખકારે ચાહજી;
 જોડે મીસ્ટરોને સુચવે, સ્પેશ્યલ બન્યો છે વાહજી-કર કર્યોં
 બાધા ખૂટ કાઢયા તણી, થઈ અક્કડ આપજી;
 વા આવ્યો જલે અંગમાં, પુરાં મળીયાં છે પાપજી-કર કર્યોં
 ઝોડર આપે ઉતરે, ભાણું ખાણાનું ભેટજી;
 વાસી વધેલા આરોગતાં, પાચન થાય કેમ પેટજી-કર કર્યોં
 કુણાં બાળો સીદ કાળજી, મુકો ચાહ તો કોપજી;
 કારી બેઠા છો ચોદેશથી, લક્ષ્મી થઇ છે અલોપજી-કર કર્યોં

હાથ જોડી અરજ કરૂં, સ્વપ્ને આવે ન ચાહજી;
આઘી જજે હિંદુસ્તાનથી, ગુણ ગંભીર ગાયજી—કેર કયોં.

ચહાનો કેર.

રાગ મરસીયો.

હાય વોયરે, આવી ચાહ હિંદુસ્તાનમાં, આવી ચાહ હિંદુસ્તાનમાં
ડેલી જાવું પડે દવાખાનમાં—હાય વોયરે.
બહુ જજને એલાનરે કાધા, અધી વાતે હુંડી તેં તો લોધા;
થયા નિર્જળ જેણે પ્યાલા પીધારે—હાય વોયરે આવી ચહા.
જેમ કાડા વિખટાને નવ મુકે, તેમ ચહા વિના કેમ ચૂકે;
એકા પ્યાલા ચોટયાં લહે ચુંકરે,—હાય વોયરે આવી ચાહ.
જેમ ગુજો ઉથામે છે ગોળાં, ચાખી જીવે છે આંગળી જોળી;
છોતે જોડે એકા દેડ-કાળીરે હાય વોયરે—આવી—ચહા.
સહને એક આગે તો ફેલાયો—કાળો કેર આતો વરતાયો.
દેખી હોટલને થાગ બણી જાહાયોરે—હાય વોયરે.
હાય વાળે પ્યાલો જે પીયો, પાણી રેડી ચોખો લહે કાધો;
રોગ લાગુ ને શેરડો સીધોરે—હાય વોયરે આવી ચહા.
ખુખ ઉંકળે ઉછળતી ચાહે, લાખો માંખી પડે તે માંહે;
ભરી પ્યાલો મુકે લાવી ત્યાહિરે—હાય વોયરે આવી. ચહા.
ચાહ પીએ તેનો દીન ઉડ્યો, અને રામ એના પર રૂડ્યો,
નક્કી કાળ એનો લાખ ખુટ્યોરે—હાય વોયરે આવી. ચહા.
ચહા પીધા કે તરત જણે ખીલ્યા, કેક ઉતરી કે મુખ થયાં ઢીલાં;
વીરા જોળે ચાલો હવે વીધારે—હાય વોયરે આવી. ચહા.
સહને એકે આરે લાખ કાધા, જેને જરી કટારા એ પીધા;

વહેલા સ્વર્ગે વિદાય થયા સીધારે—હાય વોયરે આવી. ચહાં
 ધૃત માંખણને દુધ થયાં મોંઘાં, વહાલા વીરા શું ઘેનમાં ઉઘો;
 ચાહ છોડી છો સહેજે થાય મુધારે—હાય વોયરે આવી. ચહાં
 નાણું ત્રણ હજાર નિત્ય જતું, એ તો ચાહને ખાંડમાં રોકાતું;
 પછી સોંધાંની શી કરો વાતુરે—હાય વોયરે આવી. ચહાં
 દ્રઢ ચહાની પ્રતિજ્ઞા લેજે, ઇષ્ટ મિત્રોને એજ ખોધ દેજે;
 કહે ગંભીર સંદેશો આ કહેજે—હાય વોયરે આવી. ચહાં
 શોભા સારી સરસપુર ગામ છે, મુમનાવાડમાં હાલ મુકામ છે;
 શુભી મુધરો તો મારા પ્રજામ છેરે—હાય વોયરે, આવી. ચહાં

ગાંધી મહાત્મા (વિષે.)

(શંકર વસે કલાસનાં—એ રાગ.)

હીરો અમુકખ લિંદનો, ઘણું જીવે ગાંધી આજરે—હીરો—ટક
 ભુષણ ભારત ભુમીનારે કડા વિવેકી ઉદારરે;
 વિદ્યા દીવાદર દેશતા, કાયમ ગમ્યો કીરતારરે—હીરો
 દુઃખીયા જંદમ મજુરનેરે. મોંઘવારીથી હેરાનરે;
 અત્રે અમદાવાદ આવીયા, વિવેકી વિદ્વાનરે—હીરો
 રત્ન સારાલાલ કુળમાં, અનુસયા અવતારરે;
 જેકર શંકરલાલને, મળી રૂડો રચ્યો છે વિચારરે—હીરો
 મોંઘવારીમાં મજુરનેરે, પુરે પરાણે તો થાયરે;
 ચાર ખાનાર રજે એકલો, એ તો જાકું શે જીવાયરે—હીરો
 એજન્ટોને કર્યા એકકારે, મીલોવાળાની મીટીંગરે;
 જોનસ વધારો વેંચો સર્વને, સાળખાતાને સ્પીનીંગરે—હીરો
 શેક આધારે મજુર છે રે, મજુર આધારે શેકરે;
 અન્યો અન્ય એમ ઉજળા, સમજવીઓ એ પોઈન્ટરે—હીરો

પમાર ઉપર ટકા પાંત્રીસરે, ઠીક રાખો એ ઠરાવરે;
 એજ-ટ કહે અમે આપશું, વીસ ટકા ચાલુ ભાવરે—હીરાં.
 વાધો પડ્યો એજ વાતનોરે, પડી મજુરોને જાણરે;
 કામે જતું ન કે' કારીગરો, તેની થઇ તાણાતાણરે—હીરાં.
 ઝોડર એજ ટોએ આલીઓરે સાળ ખાતે કરો સીલ હે
 વીસ ટકા વીના—નહિ' મળે, જલે બંધ રહે મીલરે—હીરાં.
 કમેટી. કારીગરો તણી રે શાહપુર દરવાજા બાહારરે;
 હીંદુ ઇસલામી ભાખ્યો આવતા, રડાં ભાષણોજ થાયરે—હીરાં.
 ગાંધી અનસુયાબેનજ ખાવીનેરે આપે સર્વેને ધીરરે;
 ઉભય પક્ષા સલાહ આપતાં, નદી સાબરને તીરરે—હીરાં.
 મહીનો થયો. કે મજુર તો રે—વણા મનમાં મુંઝાયરે.
 પશુ લીધું ગાંધી માહાત્મા, નક્કો પાંતરી ટકાયરે—હીરાં.
 એજ-ટા સહિ થવા એકઠારે રાખ્યું મોટાનું માનરે;
 સહિને સમજુની કરી સંપત્તી, ગાંધી માહા ગુણુવાનરે—હીરાં.
 પહેલે દલાડે મળ્યા પાંતરોરે, બીજે દલાડે મળ્યા વીસરે;
 સાડી સતાવી ત્રણ માસ તો, પછી મળ્યા પાંતરીસરે—હીરાં.
 ખેડા જીલ્લામાં ખેડુતનેરે, જઇ કર્યું વ્રણું મુખરે,
 સત્યની લડત લડ્યા કારટે, કાપ્યું કંગેડાનું દુઃખરે—હીરાં.
 માહા પુરુષારથો પરાક્રમીરે, મળ્યા ઉંચા ઇત્તકાખરે;
 કર્મવીર સર્વોપરી, તેજસ્વી જનાખરે હીરાં.
 સસપુર ગામ છે સોહામણરે, મુમનાવાડમાં નીવાસરે
 ગુણુ ગંભીર શું વરણે, સહિ સજ્જનોનો દાસરે—હીરાં.

(૧૫)

ગરબી.

(જીવો વીક્ટોરીયા એ રાગ)

અમ્મર રહો અનુસુયા, ધરયો રાજનગરે આવતાર-ટેક.
જેનો જસ તો જગતમાંહી અગમગે;
ઉપકાર અમાપ હિદાર—અમ્મર રહો.
ધન્ય બહાદુર છો બળ બુદ્ધિમાં,
રત્ન જગતમાં અમુલક આપ—અમ્મર રહો.
અત્રે હાલ અમદાવાદ શહેરમાં,
ગરીબોનાં એ પાલનહાર—અમ્મર રહો.
હવાખાનાં ખોલાવ્યાં છે દેશમાં,
દયા દિલમાં સદા પરકાજ—અમ્મર રહો.
વિદ્યા બહાદુર છો બળ બુદ્ધિમાં,
સત્યાગ્રહ તણું સરદાર—અમ્મર રહો.
હીરો અનુસોયા ઇશ્વરે અરપીઓ;
રૂડા રાજ એ નગ્ર મોઝાર—અમ્મર રહો.
મોંઘવારીમાં સારી મદદ કરી,
રાખી મીલ મજુરની લાજ—અમ્મર રહો.
પર કાળે સદા શુભ લાગણી,
આલી સત્ય લડતની ફરજ—અમ્મર રહો.
કાવ્ય પુષ્પ ધરું છું હું આપને,
ગુણ દેખીને ગંભીર ગાય—અમ્મર રહો.

સમાપ્ત.

(૧૬)

સુચના.

—મમ—

ચાગી માહાત્માની અનુભવસિદ્ધ દવાઓ:—જેવાં કે ગળતી
સંઘાહણી તથા પાણી લાગેલું ઝાડાના રોગ તથા દરેક પ્રકારના
રોગ નાડા પરાક્ષાથી તથા સ્વરોદયના પ્રમાણથી
લાયકર રોગ ની નિરણુ થાય છે. અમરના મારે હુઆ માહા-
ત્માની પ્રસાદી તરીકે બુદ્ધી આપવાથી ગમે તેવું બુદ્ધ
અમરનું દરેક નરે છે હાથે આંધવાથી તે બુદ્ધનો ૩ ૧
ધર્મદા ખાતે લેવાય છે. ખસની પડી અક્ષીર કોનત ૪
આના મળવાનું ઠેકાણું સરસપુર વાસણશેરી મુમનાવાડ
ભગત ગાંભીરદાસ કરસનદાસ અક્ષય ૩૫૩ મળવાથી
વધારે ખાત્રો થશે.

હરી ૐ શાન્તી શાન્તી શાન્તી

